

การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนา ชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช*

A Factor Analysis of Social Responsibility of Students of Urban Community Development College, Navamindradhiraj University

ธำกูร ปาละนันท์ (Thakoon Palanan)**

จักรกฤษณ์ โปณะทอง (Chakrit Ponathong)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือนักศึกษาระดับอนุปริญญาที่สังกัดวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ในปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเพื่อศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาระดับอนุปริญญาที่สังกัดวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำตนเอง 2) การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี 3) การแบ่งปัน 4) การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคมและ 5) ความรักในสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบมีดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดังนั้น $\chi^2 = 1.20$, $df = 2$, $\chi^2/df = 0.60$, $p\text{-value} = 0.547$, $AGFI = 0.97$, $GFI = 0.99$, $RMR = 0.002$, $RMSEA = 0.000$, $Critical\ N = 987.77$ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถใช้ในการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองได้

* เพื่อการตีพิมพ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

To publish paper based on a Ed.D. Thesis.

** นิสิตปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ทำงาน: โรงเรียนวิชูทิศ โทร. 099-2395442 Email: thakoon_1980@windowslive.com อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อ.ดร. จักรกฤษณ์
โปณะทอง

The student Doctor of Education Program in Higher Education, Faculty of Education, Srinarinwirot University. Office: Wichutit School. Tel 099-2395442 Email: Thakoon_1980@windowslive.com Thesis Advisor: Dr. Chakrit Ponathong, Ed.D.

*** อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Thesis Advisor Ed.D. Department of Educational Administration and Management, Faculty of Education, Srinakarinwirot University.

คำสำคัญ : องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม การนำตนเอง การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี การแบ่งปัน การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคม ความรักในสิ่งแวดล้อม

Abstract

This research aimed to analyze the social responsibility factors of Urban Community Development College students. The research sample comprised 100 Associate Degree students of Urban Community Development College, Navamindradhiraj University in academic year 2017. The five-scale questionnaire was the research tool for social responsibility measurement, while the confirmatory factor analysis of data was also conducted.

According to research results, 5 social responsibility factors of Associate Degree students of Urban Community Development College of Urban Community Development College were analyzed as follows: 1) self-leading 2) recognition of good citizenship role 3) sharing 4) awareness and understanding of the existence of society, and 5) love of environment. The consistency and harmony of the model and empirical data for all 5 elements were examined as following: $\chi^2 = 1.20$, $df = 2$, $\chi^2/df = 0.60$, $p\text{-value} = 0.547$, $AGFI = 0.97$, $GFI = 0.99$, $RMR = 0.002$, $RMSEA = 0.000$, $Critical\ N = 987.77$. The factor loading was found at a high level with the statistical significance of .05. It could be used in the measurement of social responsibility of Urban Community Development College Students, Navamindradhiraj University.

Keywords: social responsibility factors, self-leading, recognition of good citizenship role, sharing, awareness and understanding of the existence of society, love of environment.

บทนำ

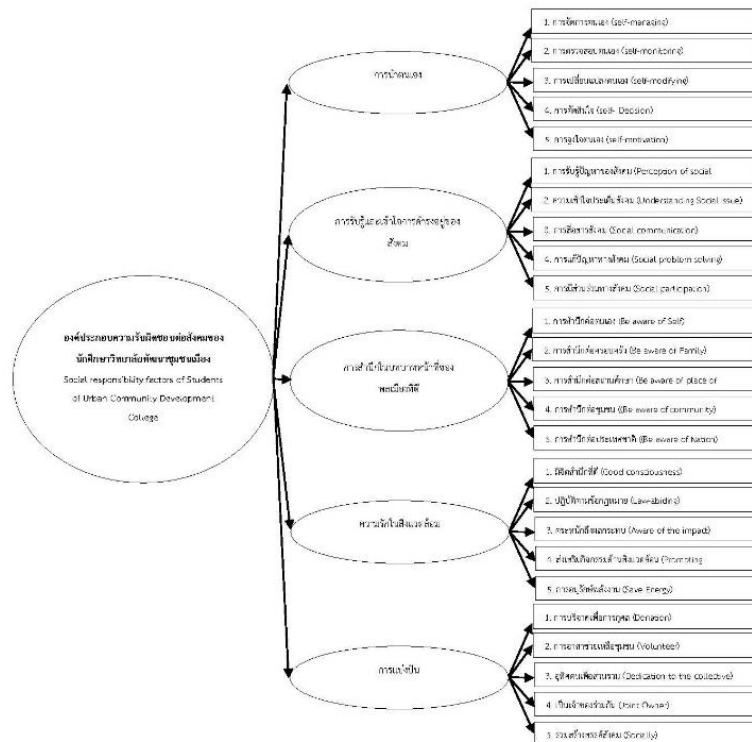
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 28 สรุปลงได้ว่าสาระของหลักสูตรการศึกษาทุกระดับต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความดีงามและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวการปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่เยาวชนของชาติต้องมี การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จิตสาธารณะ บำเพ็ญประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่เยาวชน จึงเป็นหน้าที่หลักของสถาบันการศึกษา โดยเริ่มจากการรู้จักหน้าที่ของตนเองก่อน ปลูกฝังให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2556) สอดคล้องกับพระราชกระแสรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ที่พระราชทานแก่องคมนตรีว่า สิ่งที่ครูควรอบรมผู้เรียนให้มีอุปนิสัยดี (Character Education) 5 ด้าน คือ ศีลธรรม จริยธรรม มารยาท วินัยและวัฒนธรรมเพื่อให้คนไทยเป็นผู้มี

มารยาทมีวินัย มีความรับผิดชอบในหน้าที่และเป็นพลเมืองดีของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2560) จากเหตุผลดังกล่าว สถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) อีกทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่เน้นให้บัณฑิตมีคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กับความรู้ ซึ่งตรงกับอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง คือจิตสาธารณะและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมให้กับนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่ตรงตามแผนการศึกษาชาติ (มหาวิทยาลัยนวมินทราชูธา,2553)

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความหมายและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม กรอบแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของคอลลบ (Kolb) โดยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีทั้งหมดเพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นในการสร้างเครื่องมือ ซึ่งองค์ประกอบที่ได้มี 5 ด้าน ได้แก่ การนำตนเอง การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคม การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ความรักในสิ่งแวดล้อมและการแบ่งปัน โดยจะพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมและเจตคติของนักศึกษาผ่านการทำกิจกรรม รวมทั้งเป็นแนวทางให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่นในการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความหมายและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม กรอบแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของคอลลบ (Kolb) โดยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีทั้งหมดเพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นในการสร้างเครื่องมือ และได้สรุปแนวคิดองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองได้ 5 องค์ประกอบ ดังภาพประกอบที่ 1 องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง ดังนี้

วิธีการวิจัย

1. ขั้นตอนการศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างแบบสอบถามองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นความต้องการในการพัฒนา โดยผู้วิจัยศึกษากลุ่มประชากรนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองระดับอนุปริญญาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น จำนวน 320 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสำหรับการวิเคราะห์โดยใช้สถิติขั้นสูงวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นพื้นฐานซึ่งจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพอสมควร (Hair, J., Black, B., Babin, B., Anderson, R., Tatham, R., 2006) ตามการวิเคราะห์องค์ประกอบควมมีอัตราส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรไม่น้อยกว่า 1 ต่อ 10 ซึ่งงานวิจัยนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำคือ 100 คน หรือ 20 เท่าของตัวแปรที่สังเกตได้ จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบ่งชั้นภูมิโดยใช้สาขาวิชาที่เรียนและชั้นปีการศึกษาเป็นชั้นภูมิ ในแต่ละชั้นภูมิจะสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนของวิทยาลัยซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวนทั้งสิ้น 100 คน

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง โดยเริ่มจากศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบแนวความคิด ความหมายและองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม จากนั้นสังเคราะห์แนวคิดเพื่อเป็นองค์ประกอบเบื้องต้น กำหนดเป็นกรอบเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป โดยนำข้อมูลและองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมที่สังเคราะห์ได้ มาใช้สำหรับสร้างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม 5 องค์ประกอบ โดยเขียนนิยามศัพท์เฉพาะให้ชัดเจน ใช้ภาษาในการเขียน ข้อคำถามในแต่ละด้านของความรับผิดชอบต่อสังคมให้ถูกต้องเหมาะสมเข้าใจง่าย จากการศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นทั้งหมด 50 ข้อและเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. ขั้นตอนการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความ รับผิดชอบต่อสังคมฉบับที่สร้างขึ้น เสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัณฑิตตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับ โครงสร้าง เนื้อหา ภาษาและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ โดยตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของภาษาที่เป็นข้อคำถาม ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ในแต่ละด้านเป็น รายข้อโดยคุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบเบื้องต้น (Item-Objective Congruence: IOC) และคำนวณดัชนีความสอดคล้อง จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญที่เห็นด้วยตรงกัน 4 ใน 5 หรือร้อยละ 80 ถือว่าข้อคำถามนั้นเหมาะสม ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ หาก ค่าความเหมาะสมต่ำกว่าร้อยละ 80 หรือผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่เหมาะสมมากกว่า 2 คน ผู้วิจัยจะพิจารณาตัดทิ้ง หรือนำข้อความนั้นมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า IOC=0.97 ถือว่ามีความเหมาะสม 3) นำองค์ประกอบของเครื่องมือที่ได้ไปตรวจสอบความเที่ยงอีกครั้งโดยการ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางการอุดมศึกษาเพื่อนำผลการสัมภาษณ์มา ปรับปรุงองค์ประกอบในแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอีกครั้ง

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไป ทดลองใช้ (Try-Out) กับนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองจำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง ฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ 0.826 แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงในระดับดีมาก จากนั้น ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อสังคมที่สร้างขึ้นและผ่านการหา คุณภาพของเครื่องมือแล้วไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อ สังคมที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้การวิเคราะห์ องค์ประกอบ (Factor Analysis) มี 3 ส่วน ได้แก่ (1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อให้ได้เมทริกซ์ สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แล้วตรวจสอบเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบแตกต่างจาก ศูนย์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ และ (3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อให้ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แล้วตรวจสอบเมทริกซ์ สหสัมพันธ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองเพื่อยืนยันแนวคิดเกี่ยวกับ องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการ

พิจารณาความสอดคล้องของโมเดลตามสมการโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องของโมเดลความสอดคล้อง ได้แก่ ค่าสถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ χ^2/df ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMR) ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) นำตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาจัดกลุ่มองค์ประกอบ (Data Summarization) ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองต่อไป ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง มีดังนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ ของการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) การนำตนเอง 2) การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคม 3) การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี 4) ความรักในสิ่งแวดล้อมและ 5) การแบ่งปัน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าไอเกน (Eigenvalues) ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนแต่ละด้าน

ด้าน	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน	จัดลำดับ
ความรับผิดชอบต่อสังคม				
การนำตนเอง	5.234	54.647	54.647	1
การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี	5.135	18.699	84.366	2
การแบ่งปัน	4.441	13.713	85.417	3
การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคม	4.314	12.586	93.347	4
ความรักในสิ่งแวดล้อม	3.633	5.87	94.130	5

จากตารางที่ 1 แสดงว่าความรับผิดชอบต่อสังคมมี 5 ด้านมีค่าความแปรปรวนมากกว่า 1.00 ค่าร้อยละของความแปรปรวนมากกว่า 0.50 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมสามารถอธิบายความแปรปรวนของด้านมากที่สุดได้ร้อยละ 94.130 จำนวนตัวชี้วัดของความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 5 ด้านสามารถจัดลำดับตามค่าไอเกนจากมากไปหาน้อยได้ลำดับใหม่ดังนี้ 1) คือ การนำตนเอง 2) การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี 3) การแบ่งปัน 4) การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคม และ 5) ความรักในสิ่งแวดล้อมตามลำดับ

2. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลจากค่าความเบ้และความโด่ง ดังนี้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ด้วยสถิติเชิงบรรยาย

ตัวแปรสังเกตได้	\bar{X}	S.D.	C.V.	S.K.	K.U.	t-value
1. การนำตนเอง	4.32	0.482	0.23	-0.357	-0.008	102.24
2. การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี	4.35	0.478	0.23	-0.733	0.311	103.92
3. การแบ่งปัน	4.27	0.469	0.22	-0.253	-0.156	103.76
4. การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคม	4.40	0.430	0.26	-0.495	-0.095	99.26
5. ความรักในสิ่งแวดล้อม	3.94	0.421	0.29	-0.199	-0.112	83.82

จากตารางที่ 2 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.97 ถึง 4.40) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.421 ถึง 0.482 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวมีค่าไม่เกิน 1 เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่ามีการกระจายของข้อมูลไม่มาก (0.22 - 0.29) แสดงว่าข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันภายในกลุ่ม เมื่อพิจารณาค่า t-values พบว่ามีค่ามากกว่า 1.96 แสดงว่าตัวแปรมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรของการแจกแจงในภาพรวม พบว่าตัวแปรทั้งหมดมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้ายมาก (ค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -.199 ถึง -.733 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์รายด้านว่ามีความเหมาะสมหรือไม่และจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันมากเกินไปจนกลายเป็นตัวแปรเดียวกัน (Overlap Variable) แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์กันในระดับพอดี โดยทำการวิเคราะห์ด้านว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์หรือไม่ ถ้าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าไม่มีด้านร่วมและไม่มีประโยชน์ที่จะนำเมทริกซ์นั้นไปวิเคราะห์ (สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2552.) เป็นการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาซึ่งยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีด้านร่วมกัน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

		นำตนเอง	พลเมืองดี	การแบ่งปัน	การรับรู้	สิ่งแวดล้อม
ด้านที่ 1	นำตนเอง	1				
ด้านที่ 2	พลเมืองดี	0.538*	1			
ด้านที่ 3	การแบ่งปัน	0.579*	0.482*	1		
ด้านที่ 4	การรับรู้	0.133*	0.179*	0.208*	1	
ด้านที่ 5	สิ่งแวดล้อม	0.543*	0.470*	0.703*	0.175*	1

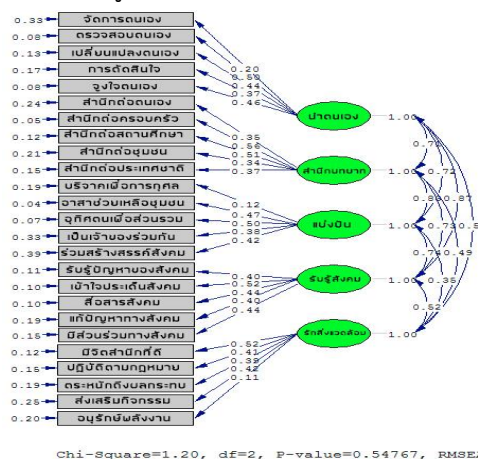
Bartlett's Test of Sphericity = 4028.502 df= 1225 p-value = .000*

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy= .837, * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Pearson Product Moment) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาซึ่งยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีด้านร่วมกัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ในภาพรวม พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีค่าไม่เกิน 0.80 ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้ มีระดับความสัมพันธ์ไม่สูงมากนักไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดอยู่บนด้านร่วมกัน นอกจากนี้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่า Bartlett's Test of Sphericity (มีค่าเท่ากับ 4028.50 ซึ่งตัวแบบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพิจารณาได้จากค่าดัชนี Kaiser-Meyer Olkin มีค่าเท่ากับ 0.837 ซึ่งเป็นค่าที่มากกว่า 0.8 โดยข้อเสนอของคิมและมุลเลอร์ที่ว่า ถ้าค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ข้อมูลเหมาะสมดีมากที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ แต่ถ้าน้อยกว่า 0.5 ข้อมูลไม่เหมาะสมที่จะวิเคราะห์ด้าน (วิลลาวัลย์ มาคัม, 2549, Kim, Muller, 1978,) ผลการวิเคราะห์ทั้งหมดแสดงว่าข้อมูลที่ได้เหมาะสมดีมากที่จะนำมาวิเคราะห์ด้านและตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์ด้านเชิงยืนยันต่อไป

4. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL วิเคราะห์ด้านเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบตามแนวคิด ทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในเบื้องต้นจะวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์รูปแบบองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งในการทดสอบความสอดคล้องโมเดลด้านด้วยดัชนีวัดความสอดคล้อง ได้แก่ ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square: χ^2) ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index: GFI) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index: AGFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: RMR) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของ

การประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA) โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ทางด้านเชิงยืนยันสำหรับตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายในและความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันโมเดลด้านเชิงยืนยันว่ามีความเป็นอิสระต่อกัน แล้วพิจารณาจากสถิติจำนวน 3 ดัชนี ได้แก่ 1) ค่า t-value ค่า t-value มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสรุปว่า Factor Loading ของตัวแปรสังเกตมีค่าไม่เท่ากับ ศูนย์ 2) ค่าน้ำหนักด้านมาตรฐาน (standardize factor loading) มีค่าเกินกว่า 0.5 หรือไม่ หากมีค่าเกินแสดงว่าตัวแปรเชิงประจักษ์ดังกล่าวสามารถอธิบายตัวแปรแฝงได้ดี 3) ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted, AVE: ρ_v) ค่าที่ยอมรับได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 4) ค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (Construct Reliability : ρ_c) ค่าที่ยอมรับได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมี 5 ด้าน (ตัวแปร) ประกอบด้วย 1) การนำตนเอง 2) การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี 3) การแบ่งปัน 4) การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคมและ 5) ความรักในสิ่งแวดล้อม โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก (First Order Confirmatory) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมมติฐานหรือกรอบแนวคิดของงานวิจัย ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL ดังแสดงในภาพประกอบที่ 2 และ 3 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 ด้านเชิงยืนยันในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 5 ด้าน

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกพบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) องค์ประกอบที่ 1 การนำตนเองมีค่าองค์ประกอบตั้งแต่ 0.20-0.50 องค์ประกอบที่ 2 การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดีมีค่าองค์ประกอบตั้งแต่ 0.34-0.56 องค์ประกอบที่ 3 การแบ่งปันมีค่าองค์ประกอบตั้งแต่ 0.12-0.50 องค์ประกอบที่ 4 การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคมมีค่าองค์ประกอบตั้งแต่ 0.40-0.52 และองค์ประกอบที่ 5 ความรักในสิ่งแวดล้อมมีค่าองค์ประกอบตั้งแต่ 0.11-0.52 แสดงว่าองค์ประกอบย่อยทั้งหมดสามารถวัดองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองได้

ค่าสถิติวัดความสอดคล้องของด้านเชิงยืนยันค่าสถิติวัดความกลมกลืนของด้านเชิงยืนยันโมเดลที่ปรับปรุงกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดพิจารณาได้จาก χ^2 เท่ากับ 1.20 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 2 โดยค่า χ^2 / df เท่ากับ 0.6 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมีความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.547 ซึ่งมีค่ามากกว่า .05 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่า 0.99 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนดดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI)

มีค่า 0.97 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) มีค่า 0.0027 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่า 0.000 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และค่า Critical N มีค่า 987.774 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงแสดงให้เห็นว่าสามารถยอมรับโมเดลด้านเชิงยืนยันตามที่กำหนดได้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีผลการประมาณค่าการวิเคราะห์ ด้านเชิงยืนยันปรากฏดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของด้านเชิงยืนยันในความรับผิดชอบต่อสังคม

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ตัวแบบก่อนปรับ		ตัวแบบหลังปรับ	
χ^2 / df	ไม่เกิน 2	3.78	✗	0.60	✓
p-value	มีนัยสำคัญทางสถิติ .05	0.002	✗	0.547	✓
NFI	มากกว่า 0.90	0.99	✓	1.01	✓
CFI	มากกว่า 0.90	0.92	✓	1.00	✓
GFI	มากกว่า 0.90	0.93	✓	0.99	✓
AGFI	มากกว่า 0.90	0.94	✓	0.97	✓
RMSEA	ต่ำกว่า .05	0.146	✗	0.00	✓
RMR	เข้าใกล้ศูนย์	0.010	✗	0.002	✓
CN	มากกว่า 200	536.3	✓	987.77	✓

✗ หมายถึงไม่ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบ ✓ หมายถึงผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบ

ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุภมาส อังสุโชติ ,สมถวิล วิจิตรวรรณ ,รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2552)

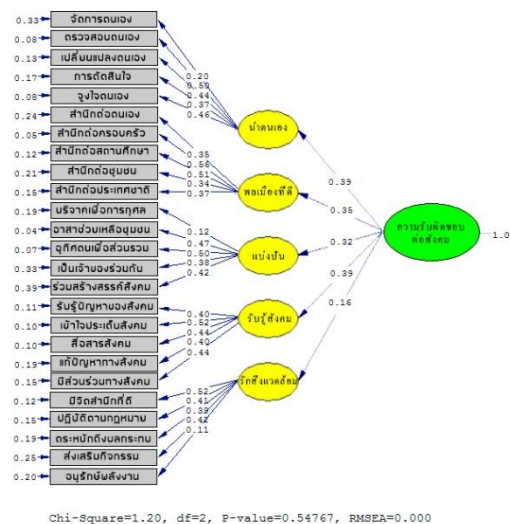
ผลการวิเคราะห์ด้านเชิงยืนยันของด้านความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยโปรแกรมลิสเรล ด้วยค่าน้ำหนักรายด้าน ในรูปคะแนนมาตรฐานดังปรากฏตามตารางที่ 5 แสดงผลการประมาณค่าการวิเคราะห์ด้านเชิงยืนยันในความรับผิดชอบต่อสังคมดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการประมาณค่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน	SE	t	R ²	CR	AVE
นำตนเอง	0.39	0.03	9.93*	0.642	0.82	0.65
พลเมืองที่ดี	0.35	0.04	8.41*	0.542		
แบ่งปัน	0.32	0.03	8.19*	0.459		
รับรู้สังคม	0.39	0.03	11.56*	0.817		
รักสิ่งแวดล้อม	0.16	0.03	4.23*	0.151		

* หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t-value > 0.643)

จากตารางที่ 5 พิจารณาจากค่าน้ำหนักด้านมาตรฐาน (Standardize Factor Loading) พบว่ามีค่าตั้งแต่ 0.16 - 0.39 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักด้านมาตรฐานมากที่สุด คือ นำตนเอง ซึ่งมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.39 รองลงมาคือ พลเมืองที่ดี มีค่าเท่ากับ 0.35 และน้อยที่สุดคือ รักสิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.16 เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) และค่าสถิติ t พบว่าแตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่า R² ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนความแปรผันระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับด้านร่วม (Communalities) พบว่าการรับรู้สังคม มีค่า R² มากที่สุดเท่ากับ 0.817 รองลงมาคือ นำตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.642 และน้อยที่สุดคือรักสิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.151 นอกจากนี้ มีค่าความเที่ยง (CR) สูงเท่ากับ 0.82 (ค่ามากกว่า 0.6) และด้านอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร (AVE) ในด้านได้สูงเท่ากับ 0.65 (ค่ามากกว่า 0.5) ดังนั้นด้านย่อยแต่ละด้านในความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กันทุกตัว ซึ่งความสัมพันธ์ที่ได้นี้เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของด้านย่อยที่ปรับให้เป็นค่ามาตรฐานแล้ว จึงสรุปได้ว่าแบบจำลองการวัดด้านเชิงยืนยันด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีความเหมาะสมและกลมกลืนกันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความน่าเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้ ดังผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory) ในภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำตนเอง 2) การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี 3) การแบ่งปัน 4) การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคมและ 5) การความรักในสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบมีดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังนี้ $\chi^2 = 1.20$, $df = 2$, $\chi^2/df = 0.60$, $p\text{-value} = 0.547$, $AGFI = 0.97$, $GFI = 0.99$, $RMR = 0.002$, $RMSEA = 0.000$, $Critical N = 987.774$ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถใช้ในการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองได้

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองทั้ง 5 ด้าน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตามลำดับจากมากไปน้อยที่สุดคือ 1) การนำตนเอง 2) การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดี 3) การแบ่งปัน 4) การรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคมและ 5) การมีความรักในสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2525 สรุปได้ว่า คุณธรรมที่ทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติคือการประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ รู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง คุณธรรมประการนี้ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้วจะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุขความร่มเย็นและพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์(กระทรวงมหาดไทย,2556) นักศึกษาจะต้องควบคุมตนเองให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบของสังคม รวมทั้งสังคมได้คาดหวังว่านักศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อตนเองและโดยเฉพาะต่อสังคม ดังนั้นการกระทำสิ่งใดจึงควรเป็นการกระทำเพื่อให้คนอื่นได้ประโยชน์หรือเพื่อสังคมส่วนรวมให้มากยิ่งขึ้น (วสันต์ พรพุดพิงค์,2558) ทั้งนี้การเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมข้อแรกคือการนำตนเองนั้น จากการสัมภาษณ์เกษม วัฒนชัย (2560:สัมภาษณ์) กล่าวว่า การนำตนเองเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองให้ทำสิ่งใดอย่างมีสติ รวมถึงการกำกับตนเอง เป็นการใช้ปัญญาคิดก่อนการกระทำซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะเมื่อนำตนเองได้แล้วย่อมแสดงให้เห็นว่าสามารถที่จะนำผู้อื่นหรือรับผิดชอบต่อผู้อื่นได้ 2) การสำนึกในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดีนั้นสอดคล้องกับที่สุธีรา ลักขณาธร (2557: 8) ได้สรุปพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้ว่า ทรงยึดมั่นในหน้าที่ในฐานะพระเจ้าอยู่หัวที่ต้องดูแลราษฎร อีกประการหนึ่งคือท่านเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การเป็นพลเมืองดีคือเห็นอะไรที่เราจะทำเพื่อบ้านเมืองได้เราก็ต้องทำ จากพระราชดำรัสดังกล่าวสรุปได้ว่าทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาหรือพระมหากษัตริย์ย่อมต้องมีหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติในการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าและสอดคล้องกับวสันต์ พรพุดพิงค์ (2558:1334) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักหน้าที่ต่อตนเองและต่อส่วนรวมว่าการตระหนักในหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ช่วยพัฒนาประเทศ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับความหมายของการศึกษาเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 ไว้ดังนี้ การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพการพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว 3) การแบ่งปันคือการเสียสละทรัพย์ของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือ เป็นคุณธรรมที่ช่วยขจัดความเห็นแก่ตัวออกจากตนเองและทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรชัย วิภูอุปโคตรและคณะ (2560:46) ซึ่งได้ทำการศึกษารูปแบบเครือข่ายมหาวิทยาลัยในการบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อการพัฒนาภูมิภาคสู่ประชาคมอาเซียน โดยผลการศึกษาพบว่า การแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันสะท้อนถึงพฤติกรรมของผู้ที่มีรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเห็นได้จากเมื่อคราวที่ประเทศไทยประสบปัญหาภัยทางธรรมชาติจะพบว่า มีคนไทยส่วนหนึ่งเสียสละไปเป็นจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งมีการสละทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ 4) คือการรับรู้และเข้าใจการดำรงอยู่ของสังคมเป็นคุณลักษณะของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม

ซึ่งคนที่มีความตระหนักรู้ทางสังคม เข้าใจสถานการณ์สังคมปกติและที่เป็นปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาทางสังคม และเข้าไปมีส่วนช่วยในกิจกรรมของสังคมได้ (พัชรารัตน์ ศรีสวัสดิ์, 2550) โดยสอดคล้องกับแนวคิดการสร้าง บัณฑิตอุดมคติรุ่นใหม่ที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ 21 ประเด็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมที่ว่า ต้องเป็นผู้รู้และตระหนักความเป็นไปของสังคมด้วย (สุทธิวรรณ ตันติธรรมาวงศ์, 2560,) องค์ประกอบที่ 5 ความรักในสิ่งแวดล้อม คือรักในสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ ปราโมทย์ โชติมงคล, เกษม วัฒนชัย และประเสริฐ จรรย์านุกูล (2560: สัมภาษณ์) ที่ต่างก็กล่าวถึงความรักว่าเป็น ความรู้สึกที่เบิกบานแจ่มใสของนักศึกษาพึงมีต่อเพื่อนมนุษย์และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตนเอง โดยความรัก ดังกล่าวต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจถึงความแตกต่างและความไม่เท่าเทียมที่เกิดขึ้นในสังคม การยอมรับ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น การช่วยเหลือเกื้อกูลให้กำลังใจกัน วัตถุประสงค์ที่พอจะให้ได้และการให้เกียรติรวมทั้งยอมรับ และเข้าใจในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างมีความสุข โดยทั้ง 5 องค์ประกอบที่ผู้วิจัยค้นพบจากวิเคราะห์ องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ พัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมืองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

องค์ประกอบและแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือประเมินและพัฒนา ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมได้และควรส่งเสริมการทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษา องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรภัทร เวชชษฐ์.(2548). *การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์*. ดุษฎีนิพนธ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษม วัฒนชัย, ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์. (สัมภาษณ์2560,1 ตุลาคม).องคมนตรีและประธานมูลนิธิยุวสถิรคุณ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม).
- กระทรวงมหาดไทย.(2556). *คู่มือจริยธรรมของผู้ว่าราชการจังหวัด*. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ณัฐวุฒิ ประทีปรัตนา.(2559). “การให้ความหมายที่มาของความหมายและกระบวนการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักศึกษาลำปางวิทยานารีวิทยาลัย”.วารสารวิชาการ Veridian E-Journal Silpakorn University 9,1 (มกราคม – เมษายน): 1346-1359
- ประเสริฐ จรรย์านุกูล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์. (2560, 3 ตุลาคม). ที่ปรึกษาสำนักงานสถาบันวิทยาลัยชุมชน. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์.
- ปราโมทย์ โชติมงคล. (2560, 30 กันยายน). ผู้อำนวยการศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. สัมภาษณ์.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์.(2550). *การศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่น*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยนวมินทราชิตราษ.(2556). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2553*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2560 จาก <http://www.nmu.ac.th/th/wp-content/uploads/2015/04/01.pdf>
- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.(2556). *สรุปสาระการประชุมวิชาการเรื่อง การพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยบนเส้นทางมหาวิทยาลัยกับความรับผิดชอบต่อสังคม University Social Responsibility, USR*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2560. จาก <http://km.wu.ac.th/file/20130813-DI7UB.docx>.
- วรชัย วิภูอุปโคตร ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ และพันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2560). รูปแบบเครือข่ายมหาวิทยาลัยในการบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันของการพัฒนาภูมิภาคสู่ประชาคมอาเซียน. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*. (10)2: 37-51.
- วสันต์ พรพุทธิพงศ์. (2558). “การรับรู้หน้าที่พลเมืองดีของเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร”.วารสารวิชาการ Veridian E-Journal Silpakorn University.8,1(มกราคม – เมษายน) :1331-1339
- วิลาวัลย์ มาคุ้ม. (2549). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564*. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2560. จาก <http://www.nesdb.go.th/download/plan12.pdf>.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2560).สรุปพระราชกระแสรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 เรื่องการศึกษา. ณ ห้องประชุม สพฐ. 1 อาคาร 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2560. จาก <http://www.mua.go.th/users/tqfhed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>
- สุธีรา ลักขณาธร. (2557). พระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงปิดการประชุมสัมมนาประจำปีของสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา วันพฤหัสบดีที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ณ โครงการอุทยานการอาชีพชัยพัฒนา จังหวัดนครปฐม. วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา. (ธันวาคม) : 9-13.
- สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์. (2560). “ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal Silpakorn University.10,2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) :2843-2854.
- สุภมาศ อังศ์โชติ,ถวิล วิจิตรวรรณและรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์.(2552). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทาง สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์:เทคนิคการใช้โปรแกรม LISERAL. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่งคั่งการพิมพ์

ภาษาต่างประเทศ

- Hair, J., Black, B. Babin, B., Anderson, R. and Tatham, R. (2006). Multivariate Data Analysis (6th Edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.